

INSTITUCIONS DE DRET COMUNITARI

Dra. Mar Campins Eritja

Departament de Dret i Economia Internacionals
Universitat de Barcelona

“

“Donat el caràcter i la finalitat exclusivament docent i eminentment il·lustrativa de les explicacions a classe d'aquesta presentació, l'autor s'acull a l'article 32 de la Llei de propietat intel·lectual vigent respecte de l'ús parcial d'obres alienes com ara imatges, gràfics o altre material contingudes en les diferents diapositives”

La dimensió exterior de la UE

- Premisses necessitat acció exterior UE:
 - No és possible l'autarquia en una societat internacional interdependent
 - Repercussió internacional de la creació del mercat comú
 - Vincles d'alguns EM amb les seves antigues colònies
- Doble orientació distintiva:
 - Les relacions exteriors “econòmiques”: àmbit supragovernamental
 - Les relacions exteriors “diplomàtiques”: àmbit intergovernamental

La política exterior i de seguretat comuna

- Antecedents:
 - Pràctica de cooperació política europea en política exterior des dels anys setanta i institucionalitzada amb l'Acta Única Europea de 1986.
 - El Tractat de Maastricht de 1992 estableix el pilar de la PESC, com un dels pilars de cooperació intergovernamental de la Unió Europea.
 - En el si de la PESC hi ha la Política Comuna de Seguretat i Defensa (PCSD), conduint a una defensa comuna (art. 24.1 TUE).
- Àmbits materials de la PESC:
 - Conceptualització negativa → no són PESC aquells àmbits de l'acció exterior que són competència atribuïda a la Unió Europea (ex CEE, relacions exteriors econòmiques).
 - Conceptualització positiva → seran PESC tots els àmbits de la política exterior que siguin d'interès general i en els que convergeixin les polítiques exteriors dels Estats Membres.
 - La PCSD forma part de la PESC (art. 42 TUE) i, en el seu si:
 - Adopció de l'Estratègia de Seguretat Europea l'any 2016.
 - Creació de la Cooperació Estructurada Permanent en matèria de defensa (PESCO) l'any 2017.

La política exterior i de seguretat comuna

- Articulació jurídica de la PESC (art. 24.2 i 24.3 TUE):
 - La Unió definirà i executarà una PESC.
 - Solidaritat política mútua entre els Estats Membres.
 - Identificació dels afers d'interès general.
 - Els Estats Membres donaran suport a la PESC.
- Definició de les orientacions generals i dels interessos estratègics de la PESC per part del Consell Europeu (art. 26.1 TUE).
- Adopció de decisions (no actes legislatius) per part del Consell sobre la base de les orientacions del Consell Europeu (art. 26.3 TUE):
 - Les accions que durà a terme la Unió (art. 28 TUE).
 - Les posicions que adoptarà la Unió (art. 29 TUE).
 - Les modalitats d'execució de les accions i posicions.
- Enfortiment de la cooperació entre els Estats Membres (art. 32 TUE).
- Les decisions del Consell Europeu i del Consell s'adoptaran, en general, per unanimitat (art. 31 TUE) → opció de l'abstenció constructiva.

L'articulació institucional de la PESC

- Institucions amb competències en relació amb la PESC:
 - El Consell Europeu, que defineix els interessos i objectius estratègics generals i les orientacions generals.
 - El Consell, amb poders de decisió, control i execució i que adopta les seves decisions en general per la regla de la unanimitat (però queda exclosa l'adopció d'actes legislatius).
 - La Comissió, amb una rellevància menor respecte de la que té en tots els altres àmbits de la Unió Europea.
 - El Parlament Europeu que, simplement, és consultat periòdicament.
- Institucions excloses de la PESC i que, per tant, fan que la PESC tingui una manca de control judicial o pressupostari :
 - El Tribunal de Justícia de la Unió Europea.
 - El Tribunal de Comptes.

L'Alt Representant de la Unió pels Afers Exteriors o Política de Seguretat

- Regulat en l' art. 18 TUE.
 - Designat pel Consell Europeu (per majoria qualificada) amb l' aprovació del President de la Comissió.
 - Mandat de cinc anys, però el Consell Europeu pot posar fi al seu mandat.
- Funcions:
 - Presideix el Consell d' Afers Exteriors.
 - Ocupa el càrrec de Vice-president de la Comissió.
 - Participa en el Consell Europeu.
 - Vetlla per la coherència de l' acció exterior de la Unió Europea.
 - Dirigeix el Servei Europeu d' Acció Exterior (SEAE).

El Servei Europeu d'Acció Exterior

- L'intent més reeixit d'una diplomàcia europea, que necessita "unitat, coherència i eficàcia" (regulat en l'art. 27.3 TUE).
- Origen:
 - En el frustrat Tractat Constitucional i la proposta d'un Ministre d'Afers Exteriors.
 - Recuperat en el Tractat de Lisboa i vinculat/depenent de l'Alt Representant pels Afers Exteriors i la Política de Seguretat.
- Conceptualització → organisme de la Unió Europea funcionalment autònom, independent de la Secretaria del Consell i de la Comissió.
- Funcions:
 - Donar suport a l'Alt Representant en l'exercici de les seves funcions en el seu triple paper:
 - Alt representant pels Afers Exteriors i la Política de Seguretat
 - Vicepresident de la Comissió responsable de les relacions exteriors.
 - President de la formació Afers Exteriors del Consell.
 - Treballa col·laborant amb els serveis diplomàtics dels Estats Membres.

El Servei Europeu d'Acció Exterior

- Dimensió política de les funcions del SEAE:
 - Garantir la coherència horitzontal de la política exterior europea (en el seu conjunt).
 - Contribuir a la coherència vertical (que els Estats Membres respectin les posicions adoptades al si de la Unió).
- Composició del SEAE:
 - Personal de la Secretaria del Consell (funcionaris).
 - Personal de la Comissió (funcionaris de la DG Relacions Exteriors i de la DG Desenvolupament).
 - Personal dels serveis diplomàtics dels Estats Membres (agents temporals) que, com a mínim, hauran de ser una tercera part del personal.
- Organització i funcionament → Decisió del Consell 2010/427 de 26 de juliol de 2010 (a proposta de l'Alt Representant, prèvia consulta al Parlament Europeu i prèvia aprovació de la Comissió):
 - Administració central a Brussel·les.
 - Delegacions de la Unió Europea davant de tercers països i Organitzacions internacionals.